

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ, OPERATÍV ASZÁLY- ÉS VÍZHIÁNY- ÉRTÉKELEÉS

2019. szeptember

– kivonat –

Készítette:

az

**Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízrajzi és Vízyűjtő-gazdálkodási Főosztály
Vízrajzi Osztálya**

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

**Budapest, Szeged
2019. augusztus 16.**

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

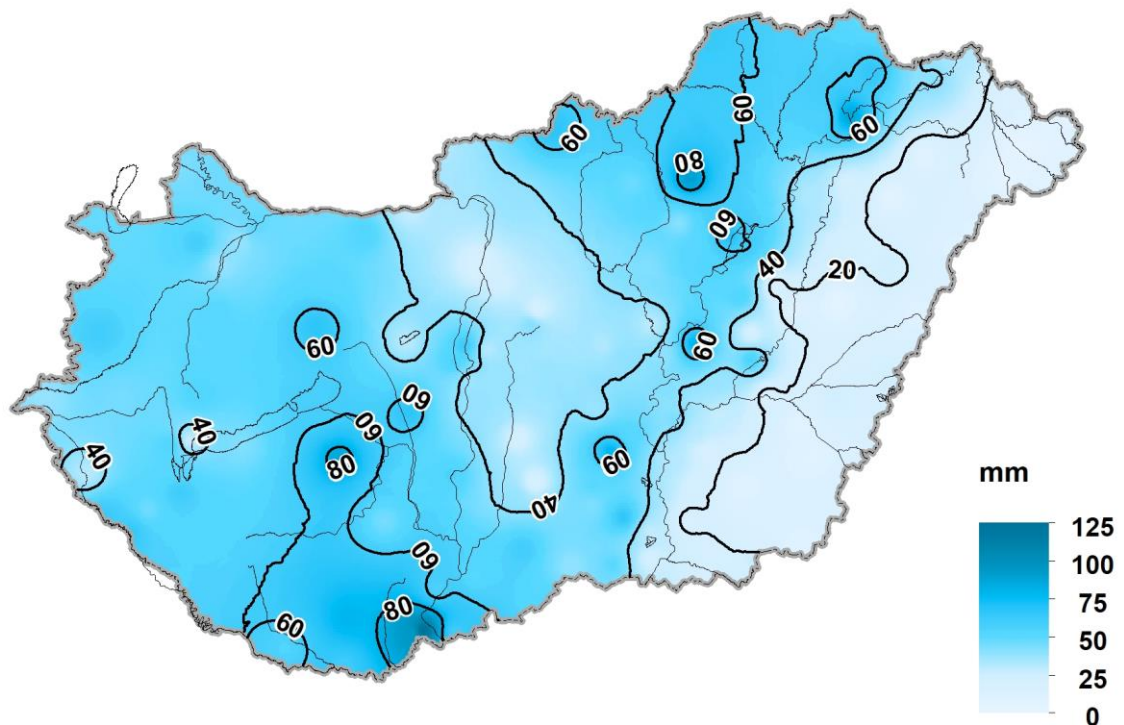
Csapadék

2019 augusztusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 3 mm (Fehérgyarmat) és 121 mm (Kölked) között alakult. Az országos területi átlagérték 40 mm volt, ami 15 mm-rel (27%-kal) volt alacsonyabb a viszonyítási időszak (1971-2000) augusztus havi átlagánál.

A júliusban lehullott csapadék mennyiségének területi eloszlása meglehetősen inhomogén képet mutatott.

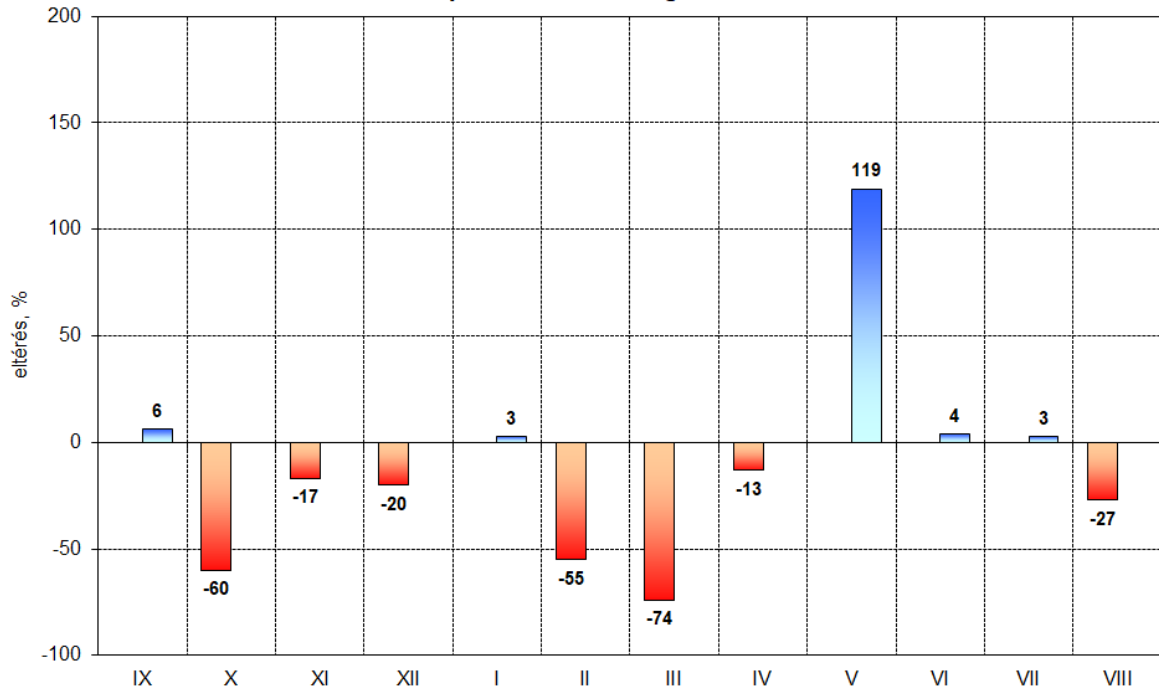
Országos áttekintésben a júliusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (63 mm) Milota, a legnagyobb csapadéktöbblet (61 mm) Kölked állomáson jelentkezett.

A 2019. augusztus havi csapadékösszeg területi eloszlása

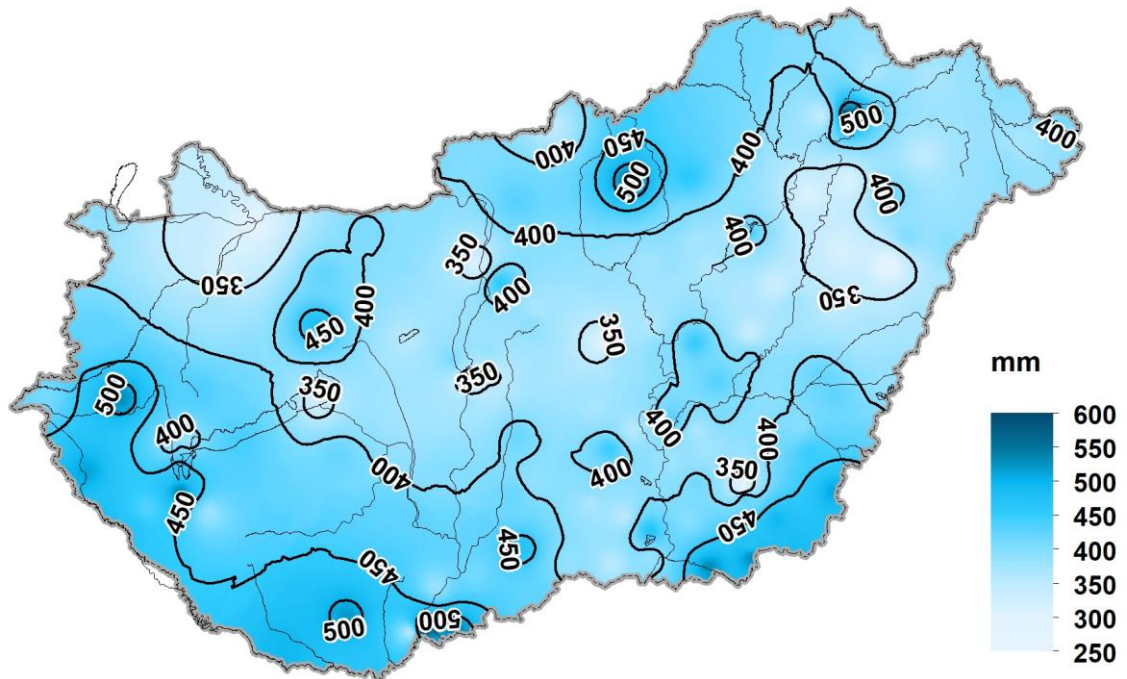

Az alábbi szövegekői ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való relatív eltérését.

**A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének
átlagától (1971-2000) való eltérése (%)
a 2018. szeptember - 2019. augusztus időszakban**

A 2019. január - augusztus havi csapadékösszeg területi eloszlása

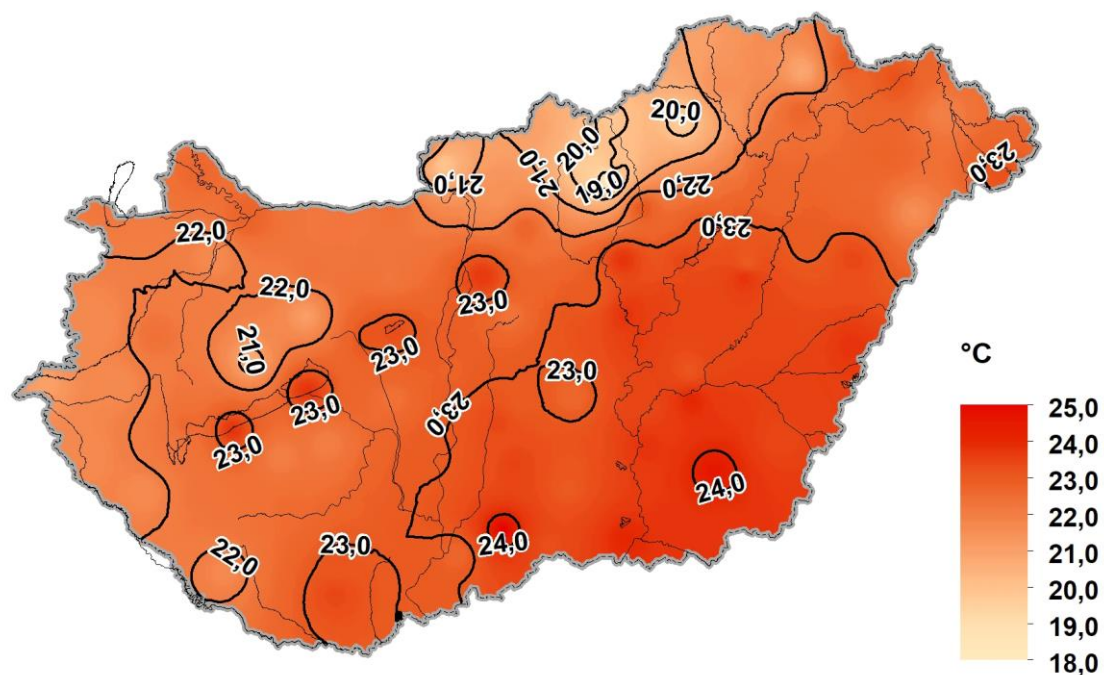

Léghőmérséklet

Az augusztus havi középhőmérséklet 18,2°C (Kékestető) és 24,5°C (Jánoshalma) között alakult, az országos területi átlagérték 22,5°C volt, ami a sokévi (1971-2000) augusztusi átlagot 2,6°C-kal haladta meg.

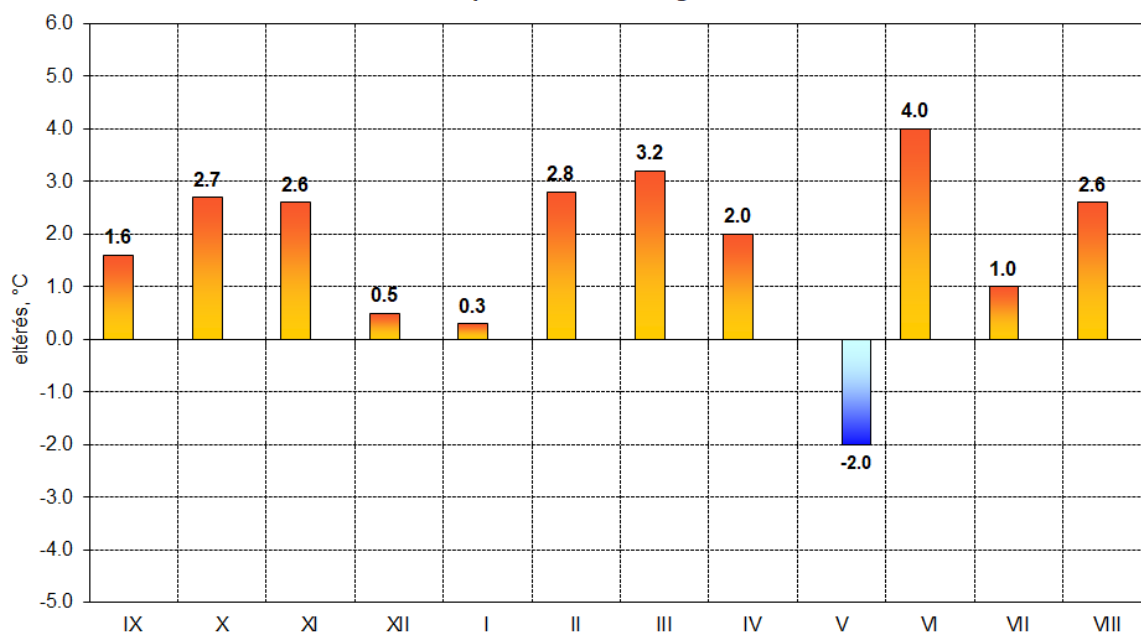
A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta sokéves (1971-2000) augusztus havi átlagot. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb pozitív eltérése (3,9°C) Nagy-Hideg-hegy állomáson jelentkezett.

A 2019. augusztus havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi szövegtáblában a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének a sokévi átlagtól való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének átlagtól (1971-2000) való eltérése (°C) a 2018. szeptember - 2019. augusztus időszakban

Talajnedvesség

A 300 m-nél alacsonyabb területeken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma augusztusban az egy hónappal korábbi állapothoz képest mérsékelten csökkent. A nedvességtartalmat ebben a mélységi régióban augusztus végén a 45-75% közötti, a Tiszántúl és a Dél-Alföld egyes körzeteiben 45% alatti telítettségi értékek jellemezték.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma augusztusban a 300 m-nél alacsonyabb területeken az egy hónappal korábbi állapothoz képest számottevően csökkent. A talajréteg nedvességtartalmát augusztus végén a 25-45% közötti telítettségi értékek jellemezték.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma augusztusban a 300 m-nél alacsonyabb területeken mérsékelten csökkent. Ennek a talajrétegnek a nedvességtartalmát a hónap végén a 25-45% közötti telítettségi értékek jellemezték..

Talajvíz

Augusztusban egy-egy kisebb körzet kivételével valamennyi síkvidéki területen csökkent a talajvízszint. A síkvidékek meghatározó részén a csökkenés mértéke 10-25 cm volt. Kisebb (0-10 cm) közötti értékek csak a Kisalföld nyugati peremvidékén, a Pesti hordalékkúp-síkságon, a Csepeli-sík északkeleti felén, a Hevesi-sík és a Borsodi-Mezőség, a Harangod, a Taktaköz, a Bodroglak, a Hajdúság északi és a Nyírség középső és déli részén, a Hortobágy déli peremvidékén, továbbá elszórtan az Alföld más tájegységein is jelentkeztek. Helyenként egy-egy kisebb körzetben (Délkelet-Nyírség, Bodroglak, Harangod), illetve egyes talajvízszintmérő kutak környezetében (Kapunári-sík, Csepeli-sík, Dorozsma-Majsa-homokhát) kisebb, mindössze néhány cm-es talajvízszint-emelkedés is előfordult. Jelentősebb kiterjedésű 25-75 cm csökkenés Győr térségében, a Dráva-menti sík keleti felén, a Gyöngyösi-sík, az Alsó-Tisza-völgy, a Marosszög, a Kis-Sárrét és a Körösmenti-sík területén fordult elő.

Az 1971-2000. közötti időszak augusztus havi átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör kisebb körzetek kivételével valamennyi síkvidéken. A viszonyítási időszak átlagértékénél magasabb talajvízszinttel jellemezhető terület csak elszórtan fordult elő. A legjelentősebb (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések továbbra is a Duna-Tisza köze északnyugati és délkeleti részén, a déli országhatár mellett, továbbá a Mátra előterében fordultak elő. A Nyírség (Északkelet-Nyírség, Közép-Nyírség) egyes körzeteiben, illetve a Bodroglak északkeleti részén, a Beregi- és a Szatmári-sík területén 100-200 cm közötti eltérések mutatkoztak. A Körös-Maros köze, a Nagykunság területén többnyire 0-75 cm, helyenként ennél nagyobb változás mutatkozott. A Dráva-menti sík területének északnyugati peremén 50-55 cm, máshol ennél kisebb különbség-értékek mutatkoztak. Az Enyingi-hát és a Dél-Mezőföld területén egyes körzetekben 100-150 cm, a Kisalföld területének legnagyobb részén pedig 25-50 cm csökkenés volt jellemző.

A síkvidékek területi átlagában a talajvíztükör 2019. augusztus hónapban az 1971-2000. közötti időszak augusztus havi átlagértékénél 65-70 cm-rel alacsonyabban helyezkedett el.

Operatív aszály- és vízhiány értékelés

Hazánk augusztusi időjárását – országos területi átlagban – a sokévi átlagnál melegebb és szárazabb állapotok jellemezték. A hónap jelentős részére jellemző kánikula és kevés csapadék határozta meg a hidrológiai folyamatokat, a hasznosítható vízkészletek gyors

csökkenését tapasztalhattuk országszerte. A hónap második felében átvonuló zivatarláncok csak átmenetileg enyhítették a hőséget, a kialakult vízhiányt pedig csak mérsékelni tudták.

A vízháztartási helyzetet jól jellemzi a kumulatív (január-augusztus) csapadékösszeg, ami alapján a dunántúli és a nyírségi területeken 20-50 mm csapadékhiány alakult ki tárgyhónap végéig.

A havi középhőmérséklet alapján az idei augusztus az 1901-től kezdődő észlelések szerint a rangsorban a második legmelegebb augusztus volt.

Az augusztusi időjárás az átlagosnál számottevően melegebb volt, a havi csapadék elmaradt az átlagostól. Ez a két hatás együttesen súlyosbította a megelőző hónapban kezdődött kedvezőtlen folyamatokat.

Átlagos szeptemberi időjárás esetén a talajok víztartalékai számottevően nem fognak növekedni, az időszaki hiány csak az átlagosnál több csapadék esetén mérséklődhet. Amennyiben szeptemberben az átlagosnál szárazabb és melegebb lesz, akkor egyre súlyosabb vízhiánnyal kell számolni!

Belvízi helyzetértékelés

2019 augusztusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 87,35 millió m³ volt, ami 77,23 millió m³-rel (47%-kal) maradt az előző havi értéktől. Az augusztus havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán az ország területén belvízelöntés csak a Kis-Balaton belvízrendszer területén maximum 20 ha kiterjedésben fordult elő.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2019 augusztusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 16,12 millió m³-rel (23%-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2019. augusztus 12-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint szeptemberben az átlagosnál melegebb és szárazabb, októberben az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb, novemberben az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb időjárás valószínűsíthető.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
szeptember	16,1 – 18,4 (15,6)	25 – 65 (51)
október	10,4 – 13,1 (10,2)	25 – 65 (46)
november	3,8 – 6,1 (4,2)	30 – 65 (53)

Az OMSZ 2019. szeptember 16-án kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban mérsékeltén változékony, őszi eleji időjárásra lehet számítani. Az időszak folyamán számottevő mennyiségű csapadék nem várható. Az időszak elején erőteljes lehűlés várható, a napi középhőmérsékletek számottevő csökkenésére lehet számítani. Mérsékelt melegedés csak az előrejelzési időszak utolsó harmadában valószínűsíthető.

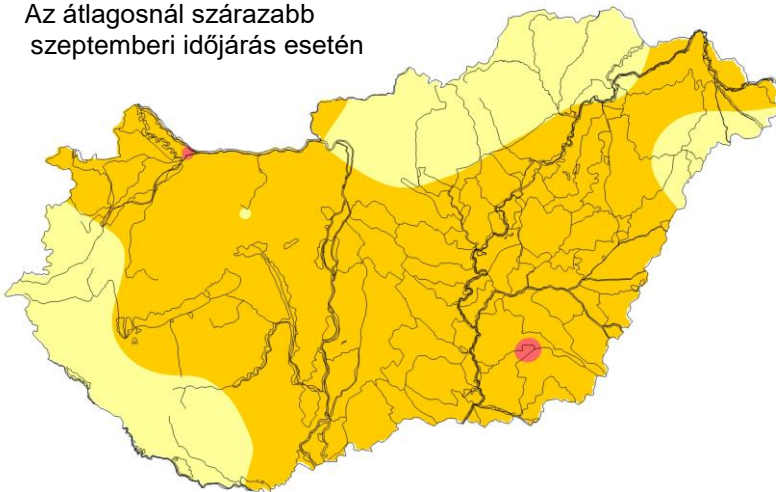
Vízháztartási előrejelzés

Július végén előző év azonos időszakához képest gyakorlatilag azonos vízháztartási helyzet volt jellemző

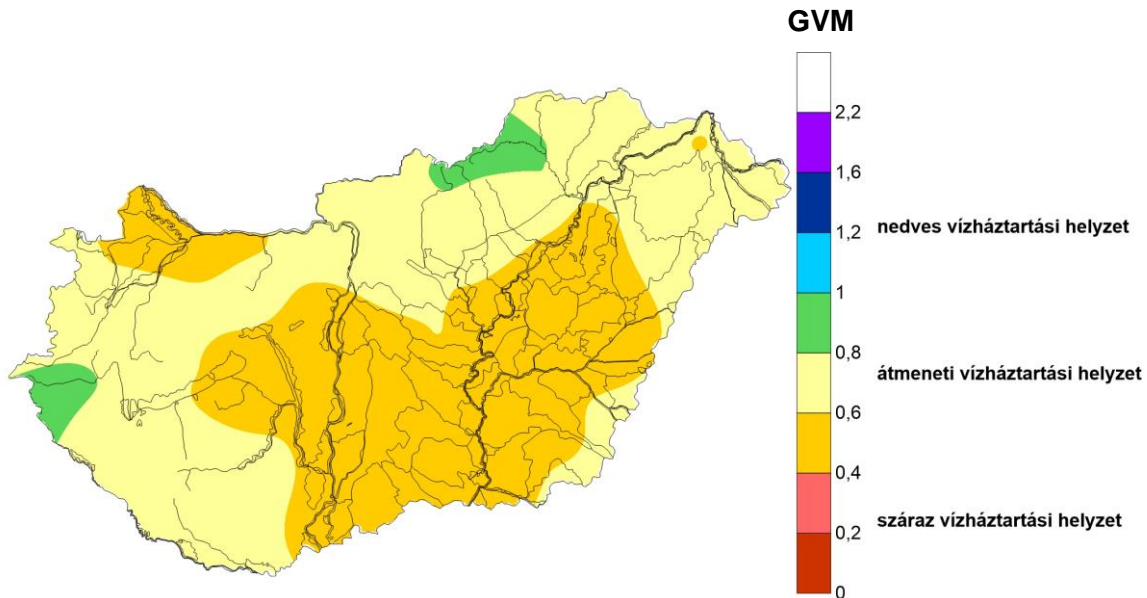
A szeptemberre előrejelzett átlagosnál melegebb és átlagosnál szárazabb időjárás következtében a Nyírség egyes területein, az Északi-középhegység térségében, valamint a Dunántúl nyugati területein átmeneti vízháztartási helyzet valószínűsíthető. Az ország más területein száraz vízháztartási helyzet várható.

A következő ábrákon időjárási forgatókönyvenként szemléltetjük szeptemberi vízháztartási helyzet várható alakulását.

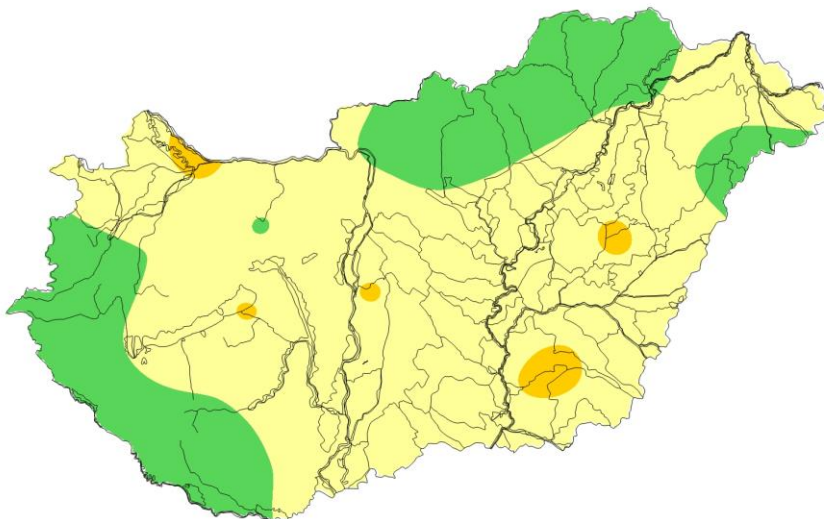
Az átlagosnál szárazabb szeptemberi időjárás esetén

Átlagosan csapadékos
szeptemberi időjárás esetén

Az átlagosnál csapadékosabb
szeptemberi időjárás esetén

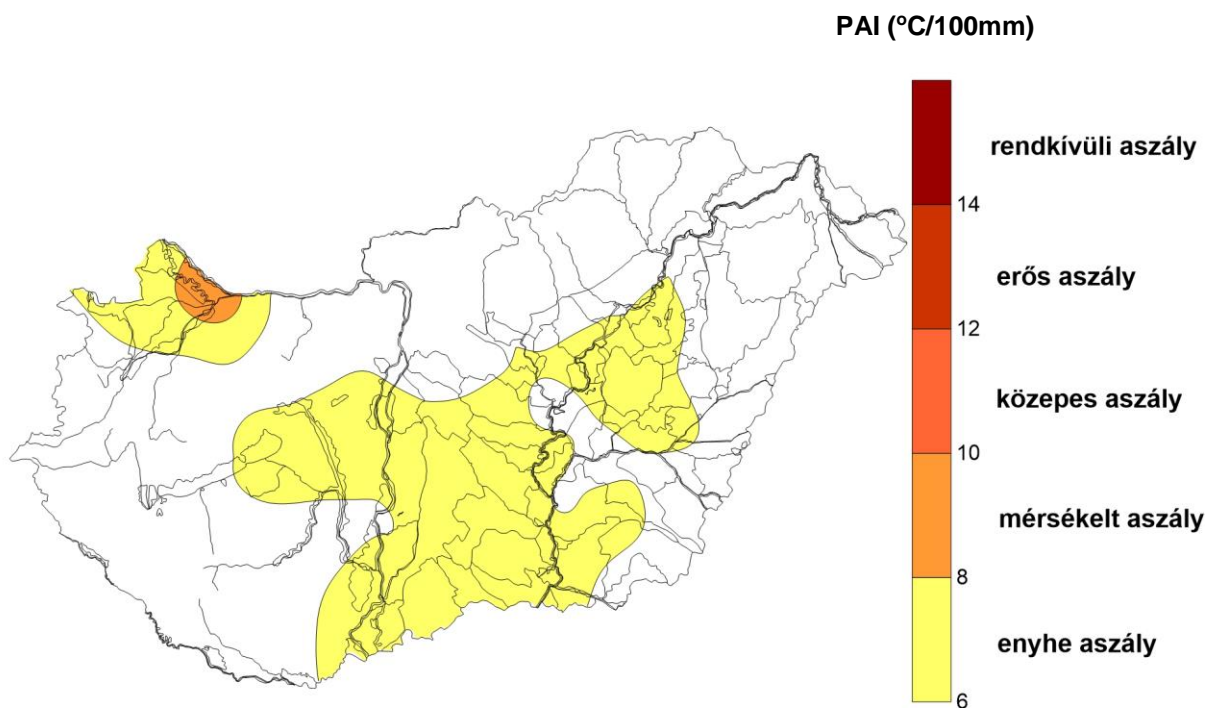
Az aszályindex 2019. évi értékeinek előzetes értékelése

Az aszályindex 2019. évi értékei közül, melyek a 2018 október-2019 augusztusi 11 hónap viszonyait fejezik ki, az ország középső részeinek tágabb területein, valamint a Kisalföldön érte el az aszály küszöbértékének tekintett 6,0 értéket.

Az idei mezőgazdasági év az ország nagyobb részén a tavalyihoz hasonlóan nem volt aszályos. Az aszályos területeken (a Kisalföld északi részének kivételével, ahol mérsékelt aszály fordult elő) az aszály enyhe fokozata alakult ki.

Az aszályindex idei országos területi átlaga PAI=5,61 értéke alapján a 2019-es év átlagosan aszályos évnak tekinthető.

Az aszályindex (PAI) 2019. évi területi eloszlása előrejelzett értékeinek területi

Az „Integrált vízháztartási tájékoztató, operatív aszály- és vízhiány értékelés” című kiadványt a BM 45/2014. (IX. 23.) rendelet 1.§ (1) c), d), e), (2) és a 3.§ (3) j) alapján havi rendszerességgel az Országos Vízügyi Főigazgatóság – az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság bevonásával – készíti el és adja ki.